

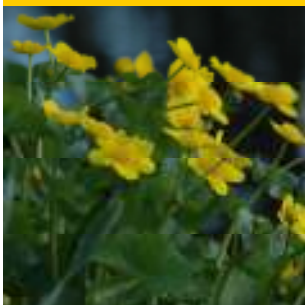

Ecologisch Onderzoek

Wijkdijk 34 te Boskoop

Watersnip-rapport 12A014

Colofon

Titel	Ecologisch Onderzoek
Subtitel	Wijkdijk 34 te Boskoop
Status rapport	Eindrapportage
Projectnummer	12A014
Datum uitgave	Juni 2012
Samenstellers	Marianne Heijkoop, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies Sanne Hof, Veldmedewerker
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	Gebr. Olieman B.V. Tempeldijk 40 2811 PJ Reeuwijk
Contactpersoon opdrachtgever	Dhr. T. Olieman

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	7
2	TOETSINGSKADER	9
2.1	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING.....	9
2.1.1	<i>Flora- en Faunawet</i>	<i>9</i>
2.1.2	<i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	<i>10</i>
2.1.3	<i>Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)</i>	<i>10</i>
2.2	PROVINCIAAL BELEID	11
2.2.1	<i>Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)</i>	<i>11</i>
3	LOCATIEBESCHRIJVING	13
3.1	HUDIGE SITUATIE	13
3.2	BOUWPLANNEN	13
4	ECOLOGISCH ONDERZOEK	15
4.1	METHODE	15
4.2	FLORA.....	15
4.3	FAUNA	16
4.3.1	<i>Vogels</i>	<i>16</i>
4.3.2	<i>Vissen.....</i>	<i>17</i>
4.3.3	<i>Amfibieën.....</i>	<i>17</i>
4.3.4	<i>Zoogdieren.....</i>	<i>18</i>
4.3.5	<i>Vleermuizen</i>	<i>18</i>
4.3.6	<i>Reptielen</i>	<i>18</i>
4.3.7	<i>Overige soorten</i>	<i>19</i>
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	21
5.2	ALGEMENE ZORGPLICHT	24
6	BRONNEN.....	25

1 Inleiding

Gebr. Olieman B.V. is voornemens een uitbreiding van het bedrijf aan de Tempeldijk te Reeuwijk te realiseren op de locatie Wijkdijk 34 te Boskoop. Ter voorbereiding hierop is een ecologisch onderzoek uitgevoerd.

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) in werking getreden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgethaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden. Als dit wel dreigt te gebeuren tijdens het uitvoeren van bouwwerkzaamheden en dit door aanpassing van de plannen niet te voorkomen is, moet een ontheffingsaanvraag ingediend worden. Verder geldt dat de initiatiefnemer gehouden is een algemene zorgplicht in acht te nemen voor alle beschermde soorten die in het plangebied voorkomen. Een onderzoek naar de aanwezige flora en fauna is daarom altijd noodzakelijk voor het uitvoeren van ruimtelijke inrichtings- of ontwikkelingsmaatregelen.

In april, mei en juni 2012 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies flora- en fauna-inventarisaties verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht worden waar mogelijk maatregelen beschreven gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

De initiatiefnemer van de voorgenomen bouwplannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde planten- en diersoorten beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en Faunawet en provinciaal compensatiebeleid);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Natuurbeschermingswet 1998);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken voor Ecologische Hoofdstructuurgebieden aangetast worden (toepassen afwegingskader Structuurschema Groene Ruimte).

2.1 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

2.1.1 Flora- en Faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet (FF-wet) van kracht geworden. De FF-wet regelt de bescherming van planten en dieren in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is dat beschermde planten- en diersoorten geen schade mogen ondervinden. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. De soorten zijn onderverdeeld in drie categorieën: algemeen beschermde soorten (tabel 1 FF-wet), streng beschermde soorten (tabel 3 FF-wet) en overige soorten (tabel 2 FF-wet).

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, geldt voor de algemeen beschermde soorten uit tabel 1 een vrijstelling. Ook voor de soorten uit tabel 2 kan een vrijstelling gelden, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode. Wanneer het opstellen van een gedragscode niet mogelijk is of niet voldoende blijkt te zijn, moet voor de beschermde soorten uit tabel 2 een ontheffing worden aangevraagd bij het ministerie van EL&I. Wanneer schade ontstaat aan de streng beschermde soorten uit tabel 3 moet altijd een ontheffing worden aangevraagd.

Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen. Daarnaast geldt ten aanzien van soorten uit tabel 3 die eveneens opgenomen zijn in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, dat een ontheffing alleen verleend wordt wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Het is ook mogelijk om in het planconcept ecologische maatregelen te integreren die de duurzame staat van instandhouding van de (streng) beschermde soorten waarborgen. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade. In dat geval is een ontheffingsaanvraag niet

nodig. Het is dan wel noodzakelijk dat het nieuwe leefgebied functioneel is vóórdat het bestaande biotoop schade ondervindt. Het is mogelijk om de visie van Dienst Regelingen op de ecologische balans in het plan te toetsen door een formele ontheffingsaanvraag. Deze extra toetsing aan de natuurwetgeving leidt tot juridische zekerheid en geeft adequaat antwoord aan eventuele indieners van zienswijzen.

Overigens geldt voor alle planten- en diersoorten de algemene zorgplicht uit artikel 2 van de FF-wet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

2.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

De bescherming van gebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen in de NB-wet. De NB-wet regelt de bescherming van Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden), Beschermde Natuurmonumenten en Wetlands. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of beschermd natuurmonument. De dichtstbijzijnde Natura2000-gebieden, 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck', bevinden zich op respectievelijk 3,7 km ten zuidoosten en 4,4 km ten noordoosten van het plangebied. Vanwege de afstand tot het plangebied zullen de voorgenomen plannen geen directe invloed hebben op deze Natura2000-gebieden.

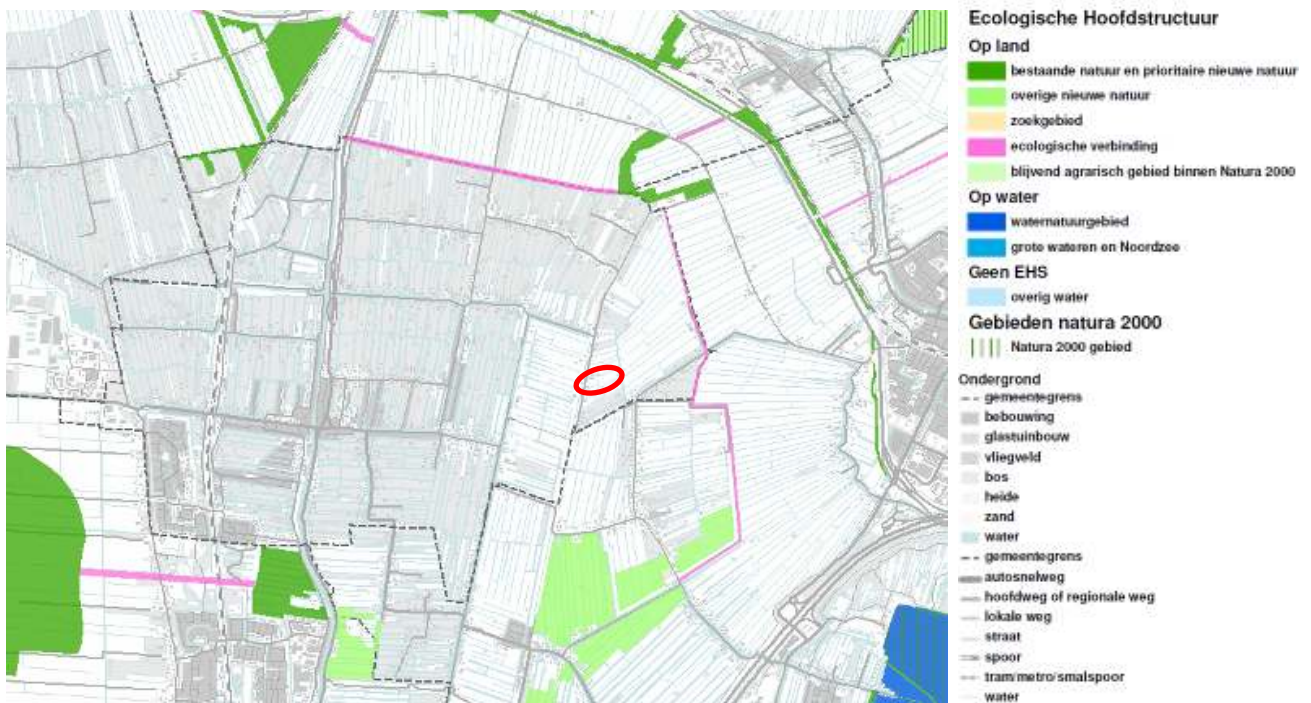
Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' zijn Kleine zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend. Doelsoorten van het gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn Gestreepte waterroofkever, Bittervoorn, Kleine Modderkruiper, Meervleermuis, Noordse woelmuis, Groenknolorchis, Platte schijfhoren, Roerdomp, Woudaapje, Purperreiger, Zwartkopmeeuw, Zwarte stern, Snor, Rietzanger, Grote karekiet, Grote zilverreiger, Kolgans, Smient en Krakeend. Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Slobeend, Kleine zwaan en Kolgans foerageren ook in de bredere omgeving van het Natura2000-gebied. Het plangebied ligt binnen de actieradius van deze doelsoorten. Op de weilanden binnen het plangebied komen Smient, Krakeend en Slobeend voor. Met name in de winter foerageert de Smient overdag in groepen van enkele tientallen in de weilanden binnen het plangebied. Het gaat echter slechts om een heel klein percentage van de totale populatie. Bovendien bevinden zich in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageermogelijkheden. De voorgenomen plannen zullen daarom geen invloed hebben op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden.

2.1.3 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012)

Het beleid met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, is via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). De natuur in de EHS is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de EHS zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd. Dit compensatiebeginsel is geïntroduceerd in het Structuurschema

Groene Ruimte (SGR) en verder uitgewerkt in Spelregels EHS (2007). Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies de EHS. Provinciale ecologische verbindingzones zijn beschreven in het rapport 'Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland (1998)'.

Rond het plangebied liggen verschillende gebieden die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (Figuur 1). Ten noorden van het plangebied ligt het EHS-gebied 'Dammekade'. Ten zuiden liggen de EHS-gebieden 'Tempel' en 'Reeuwijk'. Ten zuidwesten van het plangebied liggen de EHS-gebieden 'Voorofsche Polder' en 'Bentwoud'. Ten noordwesten ligt het EHS-gebied 'Zaans Rietveld'. Daarnaast liggen rond het plangebied verschillende ecologische verbindingzones. De genoemde EHS-gebieden en ecologische verbindingzones liggen op enige afstand van het plangebied en zullen daarom geen schade ondervinden van de voorgenomen plannen. Verder is er sprake van dat een aantal van deze gebieden van status zullen veranderen in verband met de voorgenomen verkleining van de Ecologische Hoofdstructuur door de Provincie Zuid-Holland

Figuur 1: Ecologische Hoofdstructuur in de directe omgeving van het plangebied
(Bron: <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS>)

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland (2010) en Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)

Op 2 juli 2010 zijn de Provinciale Structuurvisie, de Verordening Ruimte en de Uitvoeringsagenda vastgesteld door de Provinciale Staten van Zuid-Holland. In de 'Visie op Zuid-Holland' beschrijft de provincie haar doelstellingen en provinciale belangen. De nieuwe integrale Structuurvisie voor de ruimtelijke ordening vervangt de vier streekplannen en de Nota Regels voor Ruimte (2005). De Structuurvisie vormt het beoordelingskader van Gedeputeerde Staten voor gemeentelijke ruimtelijke plannen.

De beleidsregel 'Compensatiebeginsel Natuur en Landschap Zuid-Holland (1997)' is in 2011 geactualiseerd. De herziening van de beleidsregel is in voorbereiding en zal in 2012 worden uitgewerkt en toegelicht in de herziene provinciale beleidsregel 'Compensatie Natuur, Recreatie en landschap Zuid-Holland' (2012).

In het nieuwe compensatiebeginsel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- de Ecologische Hoofdstructuur;
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden in de Zuidvleugel;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten worden niet meer genoemd in het compensatiebeginsel.

Het plangebied wordt in de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland aangeduid als 'Agrarisch landschap – boom- en sierteelt'. Het plangebied valt binnen de sierteeltcontour. De grens van deze contour ligt over de hoofdwatgang die de achtergrens van het plangebied vormt. Aan de oostzijde van de hoofdwatgang ligt de aanduiding "belangrijk weidevogelgebied" op de graslandpercelen, die zich uitstrekken tot aan Dammekade en Warmoeskade.

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 107-454 en 108-454. Op het terrein is momenteel een kleinschalig boerenbedrijf gevestigd met melkvee, jongvee, een aantal kippen, paarden en een varken. Het erf van de boerderij beslaat ongeveer 0,8ha. Hier bevinden zich het woonhuis, vier stallen (voor melkvee, jongvee, paarden en varken), drie schuren, een kippenhok, een paardenbak, een mesthoop en opslag van kuilgras en maïsvoer. Ten noorden, ten oosten en ten zuiden van het erf bevinden zich verschillende graslandpercelen die door middel van sloten van elkaar gescheiden zijn. Een deel van deze percelen maakt ook onderdeel uit van het plangebied. In het westen wordt het plangebied begrensd door de Wijkdijk.

Figuur 2: Locatie plangebied

3.2 Bouwplannen

Gebr. Olieman B.V. is voornemens een uitbreiding van het bedrijf te realiseren op de locatie Wijkdijk 34. Op de locatie zal voornamelijk opslag van zand en grond plaatsvinden. Op en rond het terrein zullen daartoe keerwanden geplaatst worden. Er zullen bedrijfsgebouwen (kantoor, schuren en loodsen) en parkeerplaatsen gerealiseerd worden en het terrein zal deels geasfalteerd worden (Figuur 4). De bestaande stallen en schuren zullen hiertoe afgebroken worden. Het huidige woonhuis blijft wel behouden. Er zullen twee sloten gedempt worden

Figuur 3: Huidige boerenerf

en zal er vervangend water gegraven worden. Langs de randen van het bedrijfsterrein zal een vijf meter brede groenstrook worden ingericht, om het contrast tussen het bedrijfsterrein en het omliggende polderlandschap te verkleinen.

Figuur 4: Toekomstige terreinindeling Wijkdijk 34

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke (streng) beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op verschillende data in mei en juni 2012 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies Flora- en fauna-inventarisaties gedaan in het plangebied. Hierbij zijn vooral de huidige bedrijfskavel en de achterliggende weilanden grondig onderzocht.

Op basis van meerdere bezoeken (1 mei, 10 mei, 21 en 22 mei en 7 juni) zijn de broedterritoria van weidevogels in kaart gebracht. Deze weidevogelinventarisaties zijn op diverse momenten van de dag uitgevoerd. De weilanden werden hierbij betreden om zoveel mogelijk bruikbare informatie over alarmerende weidevogels te kunnen verzamelen.

Daarnaast werd uitgebreid gebruik gemaakt van de specialistische kennis en informatie van veehouder Tinus Niesing die zich al jarenlang met weidevogelbescherming bezig houdt.

Op 1 mei 2012 is een visinventarisatie uitgevoerd. Hierbij is met een schepnet (RAVON, model Poldervis) vanaf de kant gevist, waarbij het net zover mogelijk in het water werd gebracht en daarna langs de bodem naar de kant werd getrokken. Bemonstering van de sloten heeft om de 10 tot 20m plaatsgevonden.

Op 10 mei 2012 is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen. In mei en juni 2012 heeft een gekwalificeerd medewerker van Watersnip Advies verkennende vleermuisinventarisaties verricht in het plangebied. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met een batdetector (Petterson D200) en hebben plaatsgevonden op 10 mei (21.45 tot 23.00 uur, $\pm 12^{\circ}\text{C}$, bewolkt, lichte westenwind) en 7 juni (22.00 tot 23.30 uur, $\pm 12^{\circ}\text{C}$, droog, weinig wind).

4.2 Flora

De noordelijke afscheiding ter hoogte van het erf bestaat uit een oude Linde en een oude Esdoorn en enkele jongere bomen (Wilg, Berk, Els en Esdoorn). In de voortuin bevinden zich een Zachte berk, een vrij oude Lijsterbes en enkele cultuurplanten. Tegen de woning groeit Klimop. Verspreid over het erf staan ondermeer (Knot-)Wilg, Zwarte els, Esdoorn, Vlier en Rode kornoelje.

De weilanden binnen het plangebied bestaan hoofdzakelijk uit gras, zoals Engels raaigras en Gestreepte witbol. Langs de oevers van de sloten bevinden zich soortenrijke botanische randen. Hier groeien soorten als Gele waterkers, Liesgras, Moeraswalstro, Moerasvergeet-mij-niet, Waterzuring, Blaartrekkende boterbloem, Watermunt, Pinksterbloem, Waterweegbree, Blauw glidkruid en Wolfspoot. De sloten zijn van matige kwaliteit, er staat veel bagger en de onderwatervegetatie is weinig ontwikkeld. In de sloten bevindt zich draadwier en flab. Andere soorten die zijn aangetroffen zijn Puntkroos, Klein kroos en Veelwortelig kroos.

Figuur 5: Slootkanten met Echte koekoeksbloem en Gele lis

Er zijn binnen het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Op en rond het erf van het huidige boerenbedrijf zijn verschillende vogelsoorten waargenomen, zoals Wilde eend, Meerkoet, Kauw, Turkse tortel, Houtduif, Spreeuw, Merel, Zanglijster, Fitis, Vlaamse gaai, Spotvogel (Rode Lijst status 'gevoelig') en Boerenzwaluw (Rode Lijst status 'gevoelig'). De bomen en struiken rond het erf bieden broedgelegenheid aan verschillende algemene vogelsoorten. Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen

Figuur 6: Scholekstereieren

beschermde en mogen niet verontrust worden. Nesten van enkele vogelsoorten, zoals de Gierzwaluw en enkele uilensoorten, zijn jaarrond beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Op het erf hangt een uilenkast voor de Kerkuilen een kast voor de Steenuil. Hoewel beide uilensoorten soms enkele weken lang verblijf kiezen op het erf –de Kerkuil maandenlang in de afgelopen winter- is er tot op heden niet in de kasten gebroed. Er zijn binnen het plangebied geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht. De Rode Lijstsoort Boerenwaluw broedt binnen het plangebied. Er zijn twee tot drie broedende paartjes Boerenwaluw aangetroffen in de stallen. Sinds de actualisatie van het Compensatiebeginsel zijn Rode Lijstsoorten niet langer compensatieplichtig.

In de weilanden binnen en rond het plangebied zijn verschillende weide- en watervogels waargenomen. Er zijn broedterritoria aangetroffen van tenminste zes paar grutto's (Rode Lijst status 'gevoelig'), drie paar kieviten, twee paar tureluurs (Rode Lijst status 'gevoelig'), twee paar slobeenden (Rode Lijst status 'kwetsbaar') twee paar scholeksters en één paar visdiefjes (Rode Lijst status 'kwetsbaar'). Uit de inventarisatie blijkt dat het plangebied samen met de weilanden direct over de wetring een hotspot voor kritische weidevogels binnen de polder De Wijk vormt. Dit wordt bevestigd door de resultaten uit de SOVON-inventarisaties uit de afgelopen jaren. Ook hier zien we een duidelijke concentratie van broedende weidevogels rond en achter het erf van veehouderij Niesing en net ten oosten van de hoofdwatergang in het land van De Jong. Deze concentratie bevindt zich direct op de westgrens van het in de provinciale structuurvisie aangegeven "belangrijk weidevogelgebied".

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat de (streng) beschermde vissoorten Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) en Bittervoorn (tabel 3 FF-wet, Rode lijst status 'kwetsbaar') voorkomen in de omgeving van het plangebied. Tijdens de visinventarisatie zijn de algemene vissoorten Tiendoornige stekelbaars en Snoek gevangen. Deze soorten zijn niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet. Tijdens de visinventarisatie is ook de Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) aangetroffen in één van de te dempen watergangen binnen het plangebied (Figuur 7). De watergangen staan met elkaar in verbinding. Er kan daarom aangenomen worden dat deze soort in meerdere watergangen verspreid over het gehele plangebied aanwezig is. De Bittervoorn is tijdens de visinventarisatie niet aangetroffen. Op basis van de biotoopkenmerken wordt de Bittervoorn niet verwacht in de verbaggerde sloten direct binnen het plangebied.

De Bittervoorn komt met name voor in stilstaand en langzaam stromend water met een goed ontwikkelde vegetatie. De vegetatie in de sloten binnen het plangebied is onvoldoende ontwikkeld voor het voorkomen van deze soort.

Figuur 7: Vangstlocatie Kleine modderkruiper (★)

4.3.3 Amfibieën

Binnen het plangebied worden de algemeen beschermde Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (allen FF-wet tabel 1) verwacht. De Groene kikker is gehoord in de sloten.

Tijdens de veldinventarisatie is de streng beschermde Rugstreeppad (tabel 3 FF-wet, Bijlage IV Habitatrichtlijn, Rode Lijst status 'gevoelig') aangetroffen op het erf van de bestaande boerderij, nabij de paardenbak. Het plangebied heeft voor de Rugstreeppad betekenis als verblijfplaats en foerageergebied. In de directe omgeving van het plangebied werd de Rugstreeppad op diverse plaatsen in de avonduren op paarplaatsen in een groepskoor gehoord. Het is duidelijk dat zich in dit polderdeel een populatie van enige omvang (tientallen exemplaren) van de Rugstreeppad bevindt. Het erf van veehouderij Niesing vormt als geschikt rust- verblijf en overwinteringsgebied een belangrijk biotoop voor deze populatie.

4.3.4 Zoogdieren

Tijdens de veldinventarisatie is de algemeen beschermde Haas (tabel 1 FF-wet) waargenomen. Ook andere algemeen beschermde soorten als Mol en Veldmuis (beiden tabel 1 FF-wet) worden binnen het plangebied verwacht. Er is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aangetroffen voor streng beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.5 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn strikt beschermd (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende streng beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. Er is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen

De bestaande bebouwing kan mogelijk dienen als rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Er zijn binnen het plangebied geen geschikte bomen aangetroffen die dienst kunnen doen als kolonieboom voor boombewonende soorten. Ook bevinden zich binnen het plangebied geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. Wel hebben zowel het erf als de weidepercelen binnen het plangebied mogelijk een functie als foerageergebied. De brede watergang aan de oostgrens van het plangebied biedt mogelijk foerageergebied aan de Meervleermuis. De oevers van de watergang zijn echter niet begroeid met opgaande vegetatie van bijv. riet, zoals deze vleermuissoort prefereert.

Tijdens de verkennende vleermuisinventarisaties is op beide avonden regelmatig met tussenpozen het signaal van een Gewone dwergvleermuis waargenomen aan diverse zijden van de boerderij, bijv. in de luwte van de jongvee- en de melkveestal. De soort werd om de avondschemering ook solitair vliegend waargenomen. Veehouderijen die in vol bedrijf zijn, vormen in de streek vaak hotspots voor diverse soorten vleermuizen. Tijdens inventarisaties wordt dan continu signaal ontvangen en vliegen op luwe plaatsen groepen rond. In tegenstelling tot de verwachting is dit bij Niesing echter niet het geval. De betekenis van het bedrijf als vleermuisbiotoop lijkt beperkt te zijn. Het voorkomen van een kolonie of kraamkamer sluiten wij uit. Het is denkbaar dat de schuren en oudere gebouwen schuilplaats bieden aan enkele exemplaren.

4.3.6 Reptielen

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de bureaustudie en bekende waarnemingen blijkt dat de streng beschermde Ringslang (tabel 3 FF-wet / Rode

Lijst status 'kwetsbaar') incidenteel voorkomt in de omgeving van het plangebied. Er zijn enkele waarneming van de Ringslang in de polder Middelburg op meer dan een kilometer afstand. Deze soort breidt zich gestaag uit qua leefgebied vanuit de Reeuwijkse plassen en omgeving. Er kan worden verwacht dat de soort zich op vrij korte termijn ook aan de Wijkdijk gaat vestigen. Dit is echter nog niet geval, zo blijkt ook uit de veldkennis van de heer Niesing, die de soort hier nog niet heeft gezien.

Er worden geen andere (streng) beschermde reptielen verwacht binnen het plangebied.

4.3.7 Overige soorten

Er zijn tijdens de inventarisatie geen beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelden aangetroffen.

Uit de bureaustudie blijkt dat de streng beschermde Platte schijfhoren (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'kwetsbaar') mogelijk voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Platte schijfhoren heeft een voorkeur voor helder, stilstaand of zwakstromend water met een rijke plantengroei. De soort komt vooral voor in laagveengebieden, met name in wateren met een veenbodem. Tijdens eerdere projecten aan de Wijkdijk is de soort niet daadwerkelijk aangetroffen in de bermsloten ten westen van de Wijkdijk, maar de aanwezigheid van de soort werd hier op basis van het biotoop wel verwacht. De sloten binnen het plangebied, ten oosten van de Wijkdijk, zijn echter van mindere kwaliteit dan de sloten ten westen van de Wijkdijk. De sloten binnen het plangebied zijn voedselrijker, vanwege uitspoeling van nutriënten door het agrarisch gebruik van de weidepercelen. Bovendien bevindt zich veel bagger in de sloten en is de onderwatervegetatie weinig ontwikkeld. Dit biotoop is niet geschikt voor de Platte schijfhoren. De Platte schijfhoren wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt verder dat de streng beschermde libellensoort Groene glazenmaker (tabel 3 FF-wet / Bijlage IV Habitatrichtlijn / Rode Lijst status 'bedreigd') voorkomt in de omgeving van het plangebied. De Groene glazenmaker is voor de ei-afzet afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Binnen het plangebied is geen Krabbenscheer aangetroffen. De Groene glazenmaker wordt daarom niet verwacht binnen het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt tenslotte dat de beschermde krekelssoort Veenmol (Rode Lijst status 'kwetsbaar') voorkomt in de directe omgeving van het plangebied. De Veenmol is een veel voorkomende krekelssoort binnen het veenweidegebied en komt met name in Boskoopse sierteeltgebied veel voor.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de (streng) beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura 2000, beschermde natuurmonumenten, (P)EHS gebieden of ecologisch verbindingzones).
- Op de weilanden binnen het plangebied komen Smient, Krakeend en Slobeend voor. Deze soorten zijn doelsoorten van de nabij gelegen Natura2000-gebieden 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck'. Met name in de winter foerageert de Smient regelmatig overdag in groepen van enkele tientallen in de weilanden aan de rand van het plangebied. Het gaat echter slechts om een heel klein percentage van de totale populatie die in bovengenoemde N2000-gebieden. Significante schade aan de populatie van de Smient is door de voorgenomen plannen niet te verwachten. Bovendien bevinden zich in de omgeving van het plangebied voldoende alternatieve foerageermogelijkheden voor smienten. Overwinterende slobbeenden, kleine zwanen of krakeenden komen hier niet voor.
- De voorgenomen plannen zullen geen invloed hebben op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden.
- Voor de algemeen beschermde soorten (Groene kikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Haas, Mol, Veldmuis) geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de FF-wet wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De FF-wet hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de FF-wet, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- Binnen en op de overgang van het plangebied zijn er een cluster aan broed-territoria aangetroffen van diverse kritische weide- en watervogels, met verschillende soorten

Figuur 8: Ligging plangebied t.o.v. 'Belangrijk Weidevogelgebied'

van de Rode Lijst. Sinds de recente actualisatie van het Compensatiebeginsel zijn biotopen van Rode Lijstsoorten niet langer compensatieplichtig. De compensatie-plicht geldt echter nog wel voor gebieden die in de Provinciale Structuurvisie zijn aangewezen als 'Belangrijk Weidevogelgebied'. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan 'Belangrijk Weidevogelgebied' (Figuur 8). Door de voorgenomen ruimtelijke ingreep zal significante schade ontstaan aan een relatief groot deel van de weidevogelpopulatie in polder De Wijk, door verandering van het biotoop door het opzetten van keerwanden en door verstoring door de activiteiten met groot materieel die jaarrond op het terrein zullen plaatsvinden. De invloed van de ruimtelijke ingreep zal zich uitstrekken tot enkele honderden meters in het "Belangrijk weidevogelgebied."

Er wordt door de provincie Zuid-Holland gewerkt aan het beschrijven van de toepassing van het nieuwe provinciale Compensatiebeginsel. Deze beschrijving zal naar verwachting nog in 2012 verschijnen. Volgens de voorlopige versies van deze beschrijving zullen uitstralingseffecten op belangrijke weidevogelgebieden alleen nog strikt compensatie-plichtig zijn als ze gekoppeld zijn aan nieuwe infrastructuur. (mondelinge mededeling senior-beleidsmedewerker de heer J. Kooijman 22 juni 2012) Als dit beleid wordt geactualiseerd kan dit betekenen dat de significante schade aan de weidevogelpopulatie in dit deel van polder De Wijk strikt genomen niet gecompenseerd of gemitigeerd hoeft te worden.

Watersnip adviseert de initiatiefnemer dit desalniettemin wel te doen en een compensatieplan te maken voor het versterken van de populatie weidevogels op de eigen gronden van het bedrijf elders. De argumenten hiervoor zijn:

- De ecologische schade aan kritische weidevogels door de plan-ontwikkeling is meer dan aanzienlijk. De schade staat in contrast met de inspanningen van maatschappelijke partners en agrarische ondernemers in de omgeving bedoeld om de weidevogelpopulatie in stand te houden.
- Het is voor de initiatiefnemer belangrijk oog te hebben voor het maatschappelijk draagvlak voor het project. Een evenwichtige ecologische balans in het totale project versterkt dit draagvlak en is een uiting van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

- Tijdens de visinventarisatie is de beschermde vissoort Kleine modderkruiper (tabel 2 FF-wet) gevangen. In geval van ruimtelijke inrichting geldt voor de Kleine modderkruiper een vrijstelling, onder voorwaarde dat er gehandeld wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode, zoals de 'Gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen' van de Unie van Waterschappen. Door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode wordt schade aan de gunstige staat van instandhouding van de soort voorkomen. Het werken volgens een gedragscode vereist een goede documentatie (als 'bewijslast'). *Voor de werkzaamheden aan de sloten, zoals dempen, dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. De werkzaamheden dienen onder toezicht van een terzake kundige te worden uitgevoerd. Voor*

Figuur 9: Zorg voor weidevogels tijdens het maaien

werkzaamheden aan sloten is de periode september – oktober het meest geschikt.

- Binnen het plangebied is de streng beschermde Rugstreeppad aangetroffen. De Rugstreeppad komt met name voor op zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek. In de huidige vorm vervult het plangebied de functie van verblijfplaats en foerageergebied. De Rugstreeppad valt in de categorie van de strengst beschermde soorten (tabel 3 FF-wet & Bijlage IV Habitatrichtlijn). Voor deze soorten wordt voor een ruimtelijke ingreep alleen ontheffing verleend op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:
 - Bescherming van flora en fauna
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid
 - Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De voorgenomen plannen vallen hier niet onder. Er kan voor dit project daarom geen ontheffing verleend worden. Dit betekent dat het project alleen doorgang kan vinden indien schade aan de populatie rugstreeppadden wordt voorkomen. *Er dient een mitigatieplan te worden opgesteld voor de Rugstreeppad, waarin maatregelen beschreven worden om schade aan de gunstige staat van instandhouding van de soort te voorkomen.*

- Uit de bureaustudie blijkt dat verschillende (streng beschermde) vleermuissoorten voorkomen rond het plangebied. De bestaande bebouwing kan mogelijk dienen als rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Op basis van de verkennende vleermuisinventarisatie wordt de aanwezigheid van een kraamverblijf echter onwaarschijnlijk geacht, omdat er tijdens de inventarisatie weinig activiteit is waargenomen. Er zijn geen geschikte bomen aangetroffen voor boombewonende soorten. Ook bevinden zich binnen het plangebied geen doorgaande landschappelijke structuren die deel kunnen uitmaken van vlieg- of migratieroutes. Zowel het erf als de weidepercelen binnen het plangebied hebben mogelijk een functie als foerageergebied. Op grond van de verkennende vleermuisinventarisatie lijkt de functie als foerageergebied echter zeer beperkt. De beperkte functie als foerageergebied kan mogelijk verklaard worden door het gebrek aan landschappelijke structuren die een vliegroute vormen naar het plangebied. De watergangen binnen het plangebied bieden mogelijk foerageergebied aan de Meervleermuis.
- Voor het verkrijgen van juridische zekerheid ten aanzien van het voorkomen van vleermuizen zou in de periode april - oktober uitgebreid vleermuisonderzoek moeten plaatsvinden aan de hand van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur. Bij het vleermuisonderzoek dient de nadruk te liggen op de aanwezigheid van rust- en verblijfplaatsen in de bestaande bebouwing. Indien verblijfplaatsen worden aangetroffen en deze door de sloop van de gebouwen zullen verdwijnen, treedt schade op aan de vleermuispopulatie(s). Foerageergebied is alleen beschermd indien het van groot belang is voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten, doordat er onvoldoende alternatieven aanwezig zijn. Dit is op deze locatie niet het geval. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. In dit geval zal de afname van het foerageergebied geen nadelige gevolgen hebben voor de gunstige staat van instandhouding van de vleermuispopulatie(s).

5.2 Algemene Zorgplicht

Voor alle planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht die is opgenomen in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora en/of fauna kan hebben, verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

De Rode Lijst soort Boerenzwaluw broedt binnen het plangebied. Hoewel biotopen van Rode Lijstsoorten sinds de actualisatie van het compensatiebeginsel niet langer compensatieplichtig zijn, wordt in het kader van de zorgplicht geadviseerd om vervangende nestgelegenheid te creëren voor de Boerenzwaluw. Ook voor de Huiszwaluw kan gemakkelijk nestgelegenheid worden aangebracht. Deze soort kan sterk profiteren van de aanwezige losse bouw-specie op het terrein.

In het kader van de zorgplicht wordt tevens geadviseerd de oevers van de sloten op een natuurvriendelijke wijze in te richten, zodat gunstig biotoop ontstaat voor vissen en amfibieën.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. ANWB, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, 2004.
2. Dienst landelijk gebied, *Handreiking Flora- en faunawet* oktober 2006
3. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
4. Provincie Zuid-Holland, *Ecologische verbindingzones in Zuid-Holland, Aanwijzingen voor inrichting en beheer*, 1998.
5. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. *Vleermuisprotocol 2012*, 24 februari 2012.

Geraadpleegde internetsites:

6. www.rijksoverheid.nl
7. www.ravon.nl
8. www.vleermuis.net
9. www.zuid-holland.nl
10. waarneming.nl
11. www.natuurkennis.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+ 31 (0)182-395460
www.watersnip.info
advies@watersnip.info

